

40 jaar, 3 maanden en 8 dagen

*Lieve papa,*

*Ik mis je. Er zijn ontzettend veel dingen die ik graag had willen doen als je er nog geweest was.*

- 1. Je terugroepen.*
- 2. Je vragen hoe het met je gaat.*
- 3. Met je schaken, omdat je dat zo graag deed en er op een gegeven moment niemand meer was die het met je wilde doen.*
- 4. Je vragen stellen, omdat je zoveel wist waar niemand je ooit iets over vroeg.*
- 5. Je een grap vertellen.*
- 6. Naar je luisteren.*
- 7. Met je gaan wandelen.*
- 8. Met je op reis gaan, omdat je over elk land ter wereld een boek hebt gelezen, maar bijna niets van de wereld hebt gezien.*
- 9. Je over je hoofd aaien.*

*Veel liefs,  
je dochter Masha*

*ps. Ik stuur je deze brief als e-mail, omdat hij dan misschien wel bij je aankomt. Weet je nog dat je altijd op mijn voice-mail iets tegen me riep en dat ik je dan uitlegde dat ik je op dat moment niet kon horen, maar dat je stem ergens in Utah of Scandinavië in de vorm van miljoenen cijfers in een zoutgrot opgeslagen lag?*

*Ik stel me zo voor dat e-mails daarentegen door het hemelgewelf vliegen, dus dat de lucht eigenlijk vol zit met woorden, waardoor de kans dat mijn boodschap je bereikt groter is dan wanneer het een stuk papier was geweest.*

*Ik kan me gewoon niet voorstellen dat jij op de aarde kunt neerkijken, ook al zou dat een troostrijke gedachte zijn. Maar je bent geen engel en ik geloof ook helemaal niet in engelen. Jij zou het daarmee eens geweest zijn, want je zei immers altijd tegen me dat het bestaan van Jezus wel wetenschappelijk bewezen was, maar dat hij niet meer was dan een charismatische goeroe. Engelen bestaan dus niet, maar jij bestaat nog wel. In wat voor vorm dan ook. Je hebt natuurlijk geen lichaam meer. Maar je bril heb je waarschijnlijk nog wel. Ik hoop dat je hier nu om moet lachen. Ook al zijn mijn grappen wel eens beter geweest.*

39 jaar, 1 maand en 2 dagen

## I

De zure Lufthansa-koffie had het nog steeds gemunt op zijn maagslijmvlies en het verlangen naar een sigaret op zijn hersencellen. Het felle licht van de tl-buizen in het plafond van de kale rechtszaal brandde in zijn vermoeide ogen en Hans had het gevoel dat de boord van zijn roze Van Laack-overhemd zijn keel dichtkneep.

Hij legde onder de tafel zijn handen op de uiteinden van het Scholting, Von Giersberg, Grüben, Schulz & Altmann-potlood, zijn duimen in het midden. Het gaf een mooi krakend geluid, het potlood was doormidden, dat deed hem goed en hielp hem een paar minuten te doen alsof hij er nog bij was.

Hans' ogen gingen weer over de formica tafel, hij had willen zweren dat hij nog een potlood had meegenomen, maar er lag er geen. Hij zocht in zijn aktetas. Hij moest snel nog iets doormidden breken. Er moest toch ergens nog zo'n kutpotlood van Scholting, Von Giersberg, Grüben, Schulz & Altmann zijn? Als hij het zou vinden, kwam het allemaal goed. Hij zou er vrede mee hebben dat de zitting erbarmelijk verliep en zou zijn zelfbeheersing niet verliezen, als hij dat andere potlood maar vond.

Eindelijk hadden zijn vingers iets langs en ronds te pakken. Maar dat kon toch niet waar zijn, het was een metalen balpen.

Plastic had hij nog wel doormidden gekregen, plastic was geen probleem. 'Meneer Armin, hebt u geen commentaar op de zojuist beschreven toedracht?' onderbrak de rechter zijn gedachtegang.

‘Wat?’

De rechter keek verbaasd.

‘Ik zoek iets om mee te schrijven,’ zei Hans. Hij was zijn cliënt vergeten en had ook nu niet in de gaten dat deze hem niet-begrijpend aankeek.

‘Heeft iemand van de aanwezigen misschien een pen voor de heer Armin, zodat hij weer aan de zitting kan deelnemen?’ vroeg de rechter, en een van de advocaten van de tegenpartij gaf hem een plastic balpen.

Hans liet de pen door zijn vingers gaan. Hij moest doormidden gebroken worden. Hij wilde doormidden gebroken worden, absoluut. Hij had hem nu immers in zijn hand. Hans kon er niets tegen doen. Steeds weer zei hij tegen zichzelf dat het volkomen idioot was om een pen doormidden te willen breken. Zeker als volwassene. Dat hij dit als kind had moeten doen kon hem nog vergeven worden, kinderen hadden nu eenmaal niet altijd gepaste impulsen. Volwassen worden betekende echter juist dat je ongepaste impulsen onder controle probeerde te krijgen. Aan de andere kant wist hij zeker dat hij zich beter zou voelen als hij het zou doen.

Het kraakte harder dan bij het potlood, Hans wiebelde wat op zijn stoel om de aandacht af te leiden van het geluid. Hij was verbaasd dat de rechter vrij snel daarna de datum noemde waarop de uitspraak zou volgen en de zitting sloot, hij was nog helemaal niet ingegaan op alle argumenten van de tegenpartij. Maar dat zou toch niets veranderd hebben, hield hij zichzelf voor. Bovendien was hij blij dat er nu eindelijk een eind kwam aan deze farce.

Hij stopte de stukken in zijn aktetas en mompelde tegen zijn start-upmiljonair dat ze nog twee beroepsmogelijkheden hadden, toen de advocaat van de tegenpartij om zijn pen vroeg.

‘Eh, ja, hebt u er misschien nog een? Ik moet namelijk tijdens mijn terugreis aantekeningen maken.’

‘Deze pen heeft een speciale betekenis voor me.’

‘O, op die manier.’ Hans keek naar het uitzonderlijk hoge voorhoofd boven de montuurloze bril en dacht na. Hij besloot te doen alsof hij er in zijn tas naar zocht en schudde wanhopig zijn hoofd.

‘Maar hij kan toch niet weg zijn? U bent nergens heen gegaan.’

‘Ja, vreemd.’

Hans rommelde nog een keer in zijn tas, maar nee, niets te vinden.

‘Vreemd. Gewoon weg.’

‘Misschien in de zak van uw colbert?’ suggereerde de advocaat.

Hans schudde zijn hoofd. ‘Heel vreemd,’ zei hij weer. ‘Wilt u in plaats daarvan mijn Mont Blanc hebben?’

‘Nee, dank u. Maar als u uw tas nu eens helemaal leeggooit?’

‘Wilt u me nu fouilleren? Alleen maar voor die goedkope balpen?’

‘Nu moet u eens goed luisteren. Het gaat er helemaal niet om wát hier precies kwijt is. Het gaat erom dat het iets van mij is.’

Hans pakte zijn aktetas en hield hem op de kop. De inhoud verspreidde zich over de vloer.

‘Maar hij is kapot!’ gilte de advocaat een octaaf te vrouwelijk. Aan zijn ernstig bedroefde gezicht te zien, moest de balpen een sterk emotioneel beladen voorwerp zijn.

Hans gaf hem de twee helften van de doormidden gebroken pen, stopte zijn spullen weer in de tas en ging naar de wc. Hij haalde de documenten uit de ordner, legde ze op de aktetas en zette zijn tanden in de map. Het stugge karton liet zich niet gemakkelijk verscheuren, maar het voelde goed. Hier kon geen enkele sport aan tippen. Het was heerlijk om erin te bijten tot zijn tanden zeer deden. Als kind al had hij zijn

woede weggebeten. Hij beet de adrenaline uit zijn lichaam.

Als een warme, zachte deken vielen er stilte en een aangename vermoeidheid over hem heen. Zijn ademhaling vertraagde en werd een kalme stroom. Hij gooide de stukken ordner weg, stopte de papieren weer in zijn tas, maakte voor de spiegel zijn haar weer in orde en terwijl hij het toilet verliet, dacht hij aan zijn cliënt, die hij had laten staan en die nu onvindbaar was. Ook dat nog. Kut, dacht Hans.

Hans keek uit het raampje van het vliegtuig naar de duisternis en stelde zich voor dat die lila was. Gisteren had zijn dochter hem gevraagd waarom de lucht blauw was en ze hadden zich voorgesteld dat die zonder ozon in de dampkring misschien rood was en 's nachts paars. Lou dacht dat een leven onder een rode hemel vast heel mooi was. Hij daarentegen dacht dat de mensen in dat geval al lang geleden waren uitgestorven. Ze hadden dan allemaal zelfmoord gepleegd.

Wat waren kinderen toch optimistisch. Hoewel hij meende zich te herinneren dat hij als zesjarige al een sceptische kijk op de toekomst had. Net als zijn vader.

Hij bestelde nog een flesje wijn bij de breed glimlachende stewardess in de businessclass en vroeg zich af waarom het cabinepersoneel er niet meer zo uitzag als vroeger. Het was natuurlijk wel begrijpelijk dat Lufthansa zijn medewerkers niet ontsloeg zodra ze boven de veertig waren, maar jammer was het wel.

Het viel hem op dat hij twee minuten niet aan sigaretten had gedacht. Een gedachte die ertoe leidde dat hij de rest van de vlucht alléén nog maar aan roken dacht.

Toen hij bij terminal 2 van het vliegveld van München in de vrieskou stapte, zag hij zijn polsslagader weer. Een bobbeltje ter grootte van een speldenknop raasde door de arteriën op zijn onderarm. Geagiteerd peuterde hij een stengel bleek-



selderij uit een plastic bewaardoos en stak die tussen zijn tanden. Het duurt maar een paar tellen dat je aan roken denkt, had de alternatieve genezeres gezegd, en daar moet je even doorheen door in een stuk rauwkost te bijten. Hans had echter vastgesteld dat het maar een paar tellen duurde dat hij níét aan roken dacht en nu merkte hij dat hij aan het stuk bleekselderij liep te zuigen. Hij beet er snel een stuk af, kauwde het fijn, spuugde het weer terug in de doos en kocht een pakje Gauloises. Hij inhaleerde een keer diep, gooide de sigaret toen samen met de rest van het pakje op de grond en keek er verwijtend naar.

Hij dronk in de keuken nog snel een glas pomerol en begaf zich toen, terwijl hij zijn overhemd al losknoopte, naar de slaapkamer.

Ellen lag ontspannen en schijnbaar onaangedaan in het hoge bed. Ze had haar bruinrode, diep uitgesneden zijden nachtjapon aan, die goed bij haar dennengroene kattenogen, haar grijzig blonde haar en haar lichte teint paste, en las een boek.

Toen hij zich uitkleedde, keek ze op en glimlachte naar hem. Eindelijk, dacht Hans, zag ze weer wat voor aantrekkelijke man ze had.

Hans kroop vlot onder het dubbele dekbed van IJslands eiderdons, keek haar aan en streefde over haar bovenarm in de richting van haar borst. Het boek gleed uit haar hand, ze viste het weer op uit het vederlichte dekbed.

‘Hans, ik ben aan het lezen.’

‘Hm.’

Deze reactie had hij niet verwacht, maar er zat vast een tactische reden achter. Ze hadden immers vanmorgen een verschil van mening gehad.

Hij wachtte even en begon opnieuw, deze keer doelgerichter naar haar borst, die zich door de dunne stof van de

nachtjapon heen aftekende en een magnetische aantrekkingskracht had op zijn hand.

Maar Ellen draaide zich geagiteerd van hem af.

‘Mag ik misschien verder lezen?’

‘Waarom lach je dan naar me als ik me aan het uitkleden ben?’

‘Omdat ik je leuk vind en je er mooi uitzag.’

‘En dan denk je niet dat dat als een uitnodiging opgevat kan worden?’

‘Moet ik elke keer meteen met de benen wijd als ik naar je lach?’

‘Ellen, wat bedoel je?’

‘Ja, dat is toch zo? Ik mag niet eens naar je lachen als ik niet ook meteen met je naar bed ga. Dat dwingende, daar kan ik niet meer tegen. Laat het een keer achterwege, dan zou ik waarschijnlijk de hele tijd met je naar bed willen.’

‘Maar het gaat er toch om wannéér je naar me lacht?’

‘Je bedoelt dat ik in onze slaapkamer niet meer naar je mag lachen als ik niet meteen door je gepakt wil worden?’

‘Je glimlachte toen ik mijn shorts uittrok.’

‘Dat heb ik helemaal niet gezien. Ik keek naar je gezicht. In tegenstelling tot jou kijk ik niet alleen maar naar de primaire geslachtskenmerken van mijn partner.’

‘Ik kijk ook naar jouw gezicht.’

‘Nee, dat doe je alleen maar als we ruzie hebben, anders staar je naar mijn kont en borsten. Je praat zelfs tegen hen in plaats van tegen mij.’

Dat was natuurlijk niet zo aardig, maar toch kon Hans een grijns niet onderdrukken. Ze had altijd al een uitgesproken gevoel voor ironie gehad, vroeger had ze hem daar voortdurend mee aan het lachen gemaakt. En dat deed ze nog steeds af en toe. Soms zelfs als ze een discussie hadden, zoals nu.

Hij keek haar dan aan en dacht dat hij niet begreep wat er met hun relatie was gebeurd. Ellen was nog altijd mooi, op